

Наш вибір

Газета для мігрантів з України в Польщі

ISSN 2083-8751 Sygn. akt III. NsRej 500/11 щОМІСЯЧНЕ ВИДАННЯ

№ 39

2015

Інтернет-портал: www.naszwybir.pl

Жити легально й гідно

У номері:

Нагальні питання легалізації у Польщі – с. 1, 3

Український дім у Варшаві! – с. 2

Наслідки вибору Анджея Дуди на президента Польщі: для України та українців – с. 6

Інтерв'ю з письменником Олексієм Чупою – с. 7

Про зустріч із кобзарями Майдану – с. 8

Про власницю ресторану «Cool'Vaba» – с. 9

Про програму Еразмус – с. 11

Корисні веб-портали для пошуку роботи – с. 12

Адреси організацій, які надають безкоштовні консультації про легалізацію перебування в Польщі – с. 13

Зелене меню від Юрія Герасимчука – с. 15

П

итання легального перебування та гідної праці – найважливіші серед тих, що виникають у наших співгромадян, котрі перебувають або мають намір приїхати до Польщі. З цією метою «Наш вибір» організував в Українському домі у Варшаві (вул. Заменгофа, 1) цикл спеціальних тематичних зустрічей. Їхні учасники мали змогу почути чіткі рекомендації й відповіді стосовно тонкощів чинного польського законодавства у цій сфері. Поради надали представники Товариства правової допомоги.

Повна зала Українського дому вміщає максимум 60 людей, а українських громадян, що потребують базової інформації щодо легального й гідного перебування в Польщі, без перебільшення, тисячі. Тож автор рядків вирішив запропонувати Вашій увазі відповіді на найбільш животрепетні питання, які порушувалися в ході зустрічей 10 та 28 травня.

Український громадянин, який приїжджає до Польщі, може перебувати тут або на підставі візи, або на підставі дозволів. У залежності від того, що він робить у Польщі, яка мета перебування, отримання такого дозволу обумовлюється виконанням певних вимог/умов.

Важливо пам'ятати, що згідно з чинним законодавством, аби легалізувати перебування на території Польщі, не обов'язково виїжджати в Україну, де треба «зловити» в Інтернеті або купити в «добрих людей» місце на подачу документів у візовий центр. Продовжити своє перебування на території Республіки Польща (РП) і отримати посвідку перебування (популярно називається «картою побуту» – авт.) можна подавши відповідну заяву до Воєводського управління (Відділ у справах іноземних громадян) в період легального перебування на території країни. Це означає, що навіть в останній день дії візи можна подати заявку й відповідні документи, які необхідні для початку процедури видачі дозволу на проживання на території РП (так юридично правильно називається документ, на підставі якого отримується «карта побуту» – авт.).

Подавши заявку на розгляд, громадянин України отримує в закордонному паспорті спеціальну відмітку (штамп), яка має подвійне значення: з одного боку, засвідчує здачу документів на розгляд, а з другого – фактично робить легальним подальше перебування заявника на території Польщі.

Продовження на 3 сторінці

Дорогі українці!

Від жовтня діє
Український дім
у Варшаві!
Він знаходиться
за адресою:
ul. Zamenhofa 1.

Запрошуємо приходити!

У Домі діє Клуб українських жінок, Дитячий клуб «Рукавичка» (субота-неділя), а також проходять зустрічі, майстер-класи та тренінги для дітей та дорослих.

Український дім – це теж місце куди можна прийти і поспілкуватись з друзями при каві.

Анонс подій у Домі можна знайти на сторінці naszwybir.pl та на порталі Фейсбук: www.facebook.com/UkrainskiDom

І хоч приміщення в нас є, потрібна допомога з ремонтом та утриманням Дому. Для цього ми зареєстрували збірку коштів на Український дім.

Ми вже зробили ремонт першого поверху, змінили вікна та підлогу. Нам ще потрібно купити спорядження, помалювати другий поверх тощо. І для цього **потрібні кошти!**

Будемо вдячні за пожертви! Взамін Ви завжди знайдете щось для себе у Домі.

Український дім буде для всіх нас – тому саме наша з Вами підтримка дасть йому українське дихання!

Створюймо разом наш Дім, маленьку Україну у великій Варшаві!

Кошти на Український дім можна пожертвувати на такий рахунок:

Fundacja «Nasz Wybór»
PL 39 1440 1387 0000 0000 1295 6509
Nordea Bank Polska S.A.
Oddział/POB
CBD O/Główny 1 P.B. w Warszawie
Назва переказу:
Darowizna na Ukraiński Dom

ЗАПРОШУЄМО
ДО УКРАЇНСЬКОГО ДОМУ!

§

22 490 20 44
www.migrant.info.pl

Інформація для іноземців щодо:

- отримання карт перебування
- громадянства
- дозволу на роботу
- та інших аспектів життя в Польщі.

Зателефонуй та дізнайся більше!

Продовження 1 сторінки

Жити легально й гідно

Іван КОЗЛОВСЬКИЙ

Можна спрощено сказати, що цей штамп заміняє візу, з одним лишень дуже важливим винятком – не дає права перетину кордону. На його підставі можна спокійно жити й працювати (маючи відповідно оформлені дозволи на роботу) аж до моменту, коли воєвода (точніше від його імені Відділ у справах іноземців) видасть остаточне рішення про дозвіл на перебування на території РП з чітким окресленням терміну перебування. На основі цього рішення видається карта тимчасового перебування з терміном дії, вказаним у згадуваному рішенні – максимум на три роки.

Якщо ж за результатами розгляду заяви буде прийнято негативне рішення, то дозволу на перебування надано не буде. Проте не слід робити з цього трагедії. Упродовж 14 днів з моменту отримання рішення можна подати апеляцію й справа буде розглядатися далі. Якщо ж негативне/відмовне рішення буде прийнято вдруге, законодавство передбачає 30 днів на залишення території Польщі. Тоді єдиним правильним рішенням буде виїзд із Польщі та проходження візової процедури в одному із консульств РП в Україні.

Які це має наслідки для заявника? До того, хто виїжджатиме з території Польщі у встановлений термін, на кордоні не виникатиме жодних запитань з боку співробітників Польської прикордонної служби, тобто не слід побоюватися отримання сумнозвісного «ведмедика», тобто депортації. Якщо ж комусь із якихось причин не вдасться залишити територію Польщі уподовж встановлених законом тридцяти днів, його чекає процедура, яка, як правило, завершується ухваленням рішення, що зобов'язуватиме до повернення в Україну у вказані в документі строки (від 7 до 30 днів), тобто йтиметься про видалення з країни (депортацію). Ще одним наслідком такого адміністративного рішення буде заборона в'їзду на територію Польщі (та країн Шенгенської зони) на термін від шести місяців до п'яти років. Проте й така ситуація аж ніяк не означає безвиході для наших співгромадян, які в ній опинилися.

Це стосується й тих, хто з різних причин не зміг своєчасно оформити

відповідних документів чи не скористались аболіцією, і роками, побоюючись депортації й позбавлення єдиного джерела утримання своїх родин в Україні, безвізно перебувають у Польщі, як самі це окреслюють у своєму сленгу, «на чорно». Вони також мають можливість легалізувати своє перебування.

Процедура така. Спершу слід звернутися до найближчого (за місцем проживання) Управління прикордонної служби й повідомити про своє нелегальне перебування. Якщо буде важко відважитись на це самому, то можна звернутися за допомогою до МОМ (Міжнародна організація з питань міграції), працівники якої можуть навіть супроводжувати Вас під час візиту до прикордонників. На цій підставі компетентний орган видасть рішення, яким зобов'язуватиме Вас виїхати з Польщі та визначить термін заборони в'їзду на її територію.

Проте тут, як і в кожному правилі, є винятки: рішення про зобов'язання до виїзду з території РП не приймається, зокрема, стосовно громадян України, котрі перебувають у шлюбі з польським громадянином або іноземним громадянином, який має дозвіл на постійне проживання (відома під більш популярною назвою-калькою з польської мови як «карта сталого побуту») або дозвіл на перебування довгострокового резидента європейських спільнот («карта резидента»).

Якщо ж цей виняток Вас не стосується, то, виїжджаючи з території Польщі, Ви одразу ж подаєте заяву (через уповноваженого, яким може бути будь-хто із людей, які залишаються на місці і зможуть за Вашої відсутності отримати документ) про анулювання заборони в'їзду, яка розглядається максимум впродовж місяця. Отримавши рішення про анулювання заборони в'їзду Ви маєте можливість оформлення нової візи, на підставі якої зможете легально в'їхати до Польщі. Тим, хто віддасть перевагу не національній, а шенгенській візі, слід пам'ятати, що з 23 червня консульства країн Шенгенської зони працюватимуть по-новому. У зв'язку із запровадженням в країнах Східного партнерства Візової інформаційної системи (ВІС), заявники повинні будуть з'являтися в консульства особисто для надання своїх біометричних даних, тобто відбитків пальців та цифрової фотографії.

Згодом, коли у Вас виникне бажання продовжити своє перебування на термін довший, ніж дає віза з її т.зв. коридорами, Ви звертаєтесь із заявою до Відділу у справах іноземців воєводського управління (пол. *Wydział Spraw Cudzoziemców Urzędu Wojewódzkiego*) за місцем вашого проживання в одному із 16 воєводств РП. Тоді все відбуватиметься так, як описано в другому та третьому абзацах цієї статті. З розмов із заявниками, які подавали заяви до Мазовецького воєводського управління, виникає, що у Варшаві, через великий наплив бажаючих, середній строк розгляду заяви на отримання дозволу на проживання на визначений термін (*zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony*) та карти тимчасового перебування (*karty czasowego pobytu*) становить до 4 місяців.

Для отримання такого дозволу в документах, що додаються до заяви, потрібно підтвердити необхідність чи підстави Вашого перебування на території Республіки Польща довше, ніж три місяці. Одним із головних обґрунтувань, окрім незначного відсотка одружень українських громадян із польськими громадянами, наші співвітчизники, як правило, вказують виконання роботи для конкретного працедавця. У таких випадках нововведеннями до законодавства передбачено спеціальний вид дозволів (а відповідно й карт) – на тимчасове перебування й роботу.

Про це розповім Вам у наступних публікаціях на тему легального та безпечного перебування в Польщі. ■

P.S. Тим часом «Наш вибір» запрошує на чергову зустріч до Українського дому у Варшаві, де консультанти Товариства правової підтримки зможуть відповісти на весь спектр ваших запитань пов'язаних з належним оформленням перебування та працевлаштування в Польщі. Найближча зустріч, що відбудеться 14 червня о 13:00 години, буде присвячена видачам дозволів на працевлаштування. Натомість 28 червня (також о 13:00) ті, хто з різних причин вирішив затриматися в Польщі на довше, ніж дає змогу віза, отримають вичерпні консультації щодо правильного заповнення заяв та підготовки комплексу документів на отримання дозволу на тимчасове перебування у світлі чинного законодавства.

У Гданській відкрито пам'ятник князеві Володимирі

У серці міста Гданська 23 травня на площі перед греко-католицькою церквою святого Варфоломія встановлено постамент Володимирові Великому. Це – другий після Лондона пам'ятник правителю за межами України.

И Павло ЛОЗА

ого урочисте відкриття відбулося у присутності чисельно зібраного духовенства, польських та українських гостей і вірнян, а архієрейську літургію очолив владика Вроцлавсько-Гданський Володимир Юшак.

– Цей пам'ятник має кожному з нас нагадувати, де знаходиться наше коріння, де початки нашого християнства, звідки ми вийшли і куди маємо сягати зором, пам'яттю і молитвою, – зазначив владика, який звертав увагу, що монумент має сьогодні символічне значення не лише для українців, розпоросених акцією «Вісла», але також для трудових мігрантів і втікачів від війни в Україні, які опиняються у Польщі.

Зараз найбільша група мігрантів у Гданську – це українці.

– Завжди кажу українським громадянам, які тут живуть: ми повинні бути посланцями нашої країни як у праці, так і на словах та в діях. А тепер ми ще маємо одного захисника, яким став Володимир Великий, – заявила Ніна Падун, голова фонду «Перехрестя – Затока-Гданська». Представниця фонду вважає, що завдяки пам'ятнику мігрантам легше буде

– Фото Григорія Сподарика

сприймати простір Гданська як свій, простір міста, який є символом польської боротьби за свободу.

– Ми всі знаємо, що Володимир Великий – це великий символ Русі-України. Маю надію, що пам'ятник матиме велике значення для самого Гданська. Маю на увазі політичне значення, оскільки пам'ятник київському князю з'явився у місті, яке асоціюється з боротьбою народу за свою свободу, – сказала Н. Падун.

Такі сподівання знаходять відзеркалення у словах спікера Сенату Польщі Богдана Борусевича, який висловив радість від появи пам'ятника у місті. За його словами, монумент у Гданську

свідчить про гостинність міста і його відкритість для всіх, хто складає місцеву громаду.

– Я бажаю вам спокою в душах, а Україні – миру. Хочу, щоб війна закінчилась і щоб тих людей, які її спричинили, просвітив Святий Дух, а також Святий Володимир, – відзначив Б. Борусевич.

Ініціатором встановлення пам'ятника є місцевий парох о. митрат Йосип Улицький, а автором проекту є український майстер Геннадій Єршов. Митець останні роки проживає у Гданську.

– Володимир Великий – це та постань, яку шанує вся Україна, вона не ділить народу. Я його робив у час Майдану, війни, тому він тут зображений як молода, сильна людина, яка хоче добра, миру, – переконував Г. Єршов. Він – автор скульптур Івана Мазепи, Тараса Шевченка, Фредерика Шопена, Леха Валенси та інших.

Після завершення вчорашньої біля пам'ятника виступили з концертом старовинних пісень українські бандуристи Тарас Компаніченко та Василь Лютий.

У церемонії взяли участь мер міста Гданська Павел Адамович, спікер Сенату Богдан Борусевич, голова парламентської комісії нацменшин, депутат Мирон Сич, голова Об'єднання українців у Польщі Петро Тима, скульптор Геннадій Єршов, представник Посольства України у Польщі Микола Ярмолюк та інші гості. ■

Подорожі до ЄС не для всіх?

П Андрій ШЕРЕМЕТ

ісля декількох місяців надій на те, що українцям буде легше подорожувати до країн шенгенської зони, несприятливою несподіванкою стала інформація про збільшення візових відмов громадянам України в візових центрах країн ЄС. «Загалом 16 з 22 держав „шенгену“, що мають консульства в Україні, збільшили частоту відмов», – повідомила «Європейська правда». Ре-

кордистом у відмовах у 2014 році стала Бельгія (9,54%), а найгірша динаміка спостерігалася в консульстві Фінляндії, яка кількість відмов збільшила в 3,3 рази.

Добра новина – це те, що минулого року зріс відсоток виданих українцям багаторазових віз. «За підсумками року 52,4% всіх виданих в Україні віз були багаторазовими (у 2013 році показник склав 39%)», – читаємо на сторінках порталу. ■

КВІТЕНЬ 2015

1 квітня Припинив мовлення кримськотатарський телеканал АТР, якому російська влада в анексованому Криму не видала ліцензії

2 квітня Росія погодилася продавати газ Україні в другому кварталі за 248 доларів за тисячу кубічних метрів

4 квітня Українка Марія Музичук стала чемпіонкою світу з шахів

9 квітня Президент Польщі виголосив промову у Верховній Раді

9 квітня Парламент України заборонив комуністичну та нацистську пропаганду, відкрив архіви КДБ та визнав воїнів ОУН і УПА «борцями за незалежність»

11 квітня ЗСУ: За час проведення АТО загинув 1541 український боєць

14 квітня ЗМІ: Українцям стали частіше відмовляти в шенгенських візах, але почали видавати більше багаторазових віз

15 квітня Турецький лоукостер «Atlasjet» заявив про відкриття в Україні 29 міжнародних і внутрішніх рейсів

15 квітня У Києві застрелено экс-депутата ВР від Партії регіонів Олега Калашникова

16 квітня У Києві вбито журналіста Олеса Бузину, колишнього шеф-редактора газети «Сьогодні»

18 квітня ООН: Від початку конфлікту в Донбасі загинуло 6116 осіб

18 квітня Українець Олег Верняєв став абсолютним чемпіоном Європи зі спортивної гімнастики

20 квітня Україна заявила, що припинила оплачувати постачання електроенергії з Росії в регіони Донбасу, що знаходяться під контролем терористів

22 квітня Глава МЗС Росії допустив можливість амністії української льотчиці Надії Савченко

23 квітня Дніпропетровський футбольний клуб «Дніпро» вийшов до півфіналу Ліги Європи УЄФА

25 квітня МЗС: Угоду про асоціацію Україна–ЄС ратифікувала половина держав-членів Євросоюзу

26 квітня Чемпіон світу з боксу у суперважкій вазі Володимир Кличко захистив свій титул

26 квітня В Києві відбувся саміт Україна–ЄС, який частина експертів назвала успішним

28 квітня Масштабна лісова пожежа неподалік Чорнобильської АЕС

28 квітня НБУ: ВВП України за перший квартал впав на 15%

29 квітня Польщу відвідав голова Верховної Ради України Володимир Гройсман, який зустрівся з президентом та прем'єр-міністром Польщі, а також зі спікерами Сейму та Сенату.

29 квітня Рапорт «Freedom House»: Рівень свободи слова в Криму – один з найгірших у світі

Опрацював Андрій Шеремет на підставі Української правди, Європейської правди, Чемпіону, РБК, ВВС, ICTV та Української служби Польського радіо

Україна отримала «проміжну перемогу» в газовій війні з Росією?

Понад рік між Києвом та Москвою тривала суперечка щодо ціни за російський газ, який купує Україна. Досить тепла зима, постачання палива з ЄС, великі запаси газу в підземних сховищах та міжнародна ситуація зміцнили переговірні позиції Києва.

Після того, як у березні українські урядовці заявили, що з другого кварталу взагалі не купуватимуть російського «блакитного палива», Москва на початку квітня погодилася продавати Україні газ за рекордно низькою (протягом останніх років) ціною – 248 доларів за тисячу м³.

Коментарі експертів щодо цього питання розділилися. Одна частина наголошує на «газовій перемозі» Києва над Москвою. Друга навпаки – застерігає, що це Росія «обіграла» Україну, залишаючи нас на «кремлівській газовій голці».

Коморовський у Верховній Раді

Дискусія про складне минуле, підтримка незалежності України, європейської інтеграції Києва та реформ – це головні теми промови президента Польщі у Верховній Раді. Промова Броніслава Коморовського неодноразово перепивалася оваціями, а завершилася колективним співанням гімну України.

Проте не минуло півдня після виступу Коморовського, як Верховна Рада прийняла ухвалу про визнання воїнів УПА борцями за незалежність України, що викликало в Польщі хвилю дуже критичних коментарів. Це, у свою чергу, змусило голову Українського інституту національної пам'яті Володимира В'ятровича і голову Верховної Ради Володимира Гройсмана пояснювати, що голосування «документу про УПА» було заплановано раніше і не мало на меті образити Польщу та її президента.

Верховна Рада: комунізм = нацизм

Український парламент прийняв закон «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки». Цей документ визнав комуністичний тоталітарний режим 1917–1991 років в Україні злочинним і таким, що здійснював політику державного терору. Парламент заборонив в Україні пропаганду комунізму та нацизму, а також вживання комуністичної та нацистської символіки.

Серія загадкових вбивств в Україні

Протягом двох днів 15–16 квітня в Києві невідомі вбили экс-депутата від Партії регіонів Олега Калашникова, якого підозрювали в організації «тітушкового антимайдану» в часи Революції гідності, а також скандального публіциста Олеса Бузину, відомого своїми проросійськими та українофобськими поглядами.

На думку речника глави МВС України Антона Геращенко, ці вбивства могли організувати російські спецслужби, аби створити в Україні «атмосферу терору та істерії».

Україна – чемпіон!

На тлі війни в Донбасі та економічної кризи величезну радість Україні у квітні принесли українські спортсмени. Зокрема, українці цього місяця відродили давню славу у шахах (Марія Музичук стала чемпіонкою світу), у спортивній гімнастиці (Олег Верняєв став абсолютним чемпіоном Європи) та, звичайно, у футболі («Дніпро» вийшов до півфіналу Ліги Європи УЄФА). Свій високий клас підтвердили і українські боксери: Олександр Усик виграв титул інтерконтинентального чемпіона за версією WBO, а Володимир Кличко вдев'яте поспіль відстояв світовий чемпіонський титул за версією WBC.

Україна на шляху до ЄС

Наприкінці квітня в Києві відбувся саміт Україна–ЄС за участі голів Європейської ради та Єврокомісії.

Як зазначає портал «Європейська правда», київську зустріч можна вважати успішною, адже «Брюссель схвалив низку проведених реформ в Україні, перейшовши від критики Києва до підтримки дій влади». На додаток керівництво ЄС запевнило, що не враховуватиме вимог Росії відносно початку дії зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, який запланований на 1 січня 2016 року.

Під час саміту президент Петро Порошенко заявив, що Київ за 5 років планує подати заявку на членство в Євросоюзі.

Новий президент Польщі та Україна

Ольга
ПОПОВИЧ

Під кінець травня громадяни Польщі вибрали президента. Уже після першого туру результати виборів для багатьох стали досить неочікуваними. Враховуючи це, перемога опозиційного кандидата в другому турі стала більш прогнозованою. Відповідно до офіційних даних, Анджей Дуда переміг на виборах з результатом 51,55%. За чинного президента Броніслава Коморовського проголосувало 48,45% виборців. Отож, з перевагою у 518 316 голосів новим президентом Республіки Польща став кандидат від опозиційної партії «Право і справедливість», яка на виборах склала 55,34%.

Враховуючи російсько-українську війну та українські сподівання на західну підтримку, серед якої Польща займає одне з ключових місць, цьогорічні польські президентські вибори викликали помітне зацікавлення української преси. Свідченням на користь цього є велика кількість матеріалів в Україні, присвяченим виборам у Польщі. Варто підкреслити, що раніше в українській міжнародній журналістиці про Польщу не так багато говорилось чи писалось. Будемо сподіватись, що поступово ця ситуація змінюватиметься. Польща – одна з перших країн, яка чітко й твердо висловила свою підтримку демократичним змінам в Україні, своїми діями дійсно заслуговує на ймення «українського адвоката в Європі». Українським засобом масової інформації й справді варто частіше ознайомлювати своїх читачів, слухачів чи глядачів з тим, що відбувається у найближчих західних сусідів, при цьому звертаючи увагу на успішний реформаторський досвід польської держави.

Чи буде президентство кандидата «Права і справедливості» А. Дуди настільки радикальним, як деякі з його передвиборних постулатів, наприклад ініціатива щодо запровадження покарання за застосування методу штучного запліднення *in vitro*, – поки важко однозначно ствердити. Варто розуміти, що передвиборна риторика часто-густо є набагато радикальнішою, ніж втілення в життя політичної програми. Для українського виборця можуть бути близькі порівняння передвиборних лозунгів партії ВО «Свобода», яка в українській політиці є певним, хоч і віддаленим, відповідником польського «Права і справедливості». Можна пригадати, наскільки радикальною у своїх передвиборних висловлюваннях була ця партія і як частково злагодила вона свою риторіку та поведінку, коли потрапила до парламенту. Від декларації до дії дійсно велика відстань. Тим не менше, зміни польської політики таки очікують.

Фото tvn24.pl

Більшість звертає увагу на зовнішньополітичні постулати в передвиборній кампанії А. Дуди. Зрештою, відповідно до польської конституції, у зовнішній політиці президент співпрацює з прем'єр-міністром і міністром закордонних справ та є репрезентантом держави на міжнародній арені. Порівнявши зовнішньополітичні постулати з програм А. Дуди та його попередника Б. Коморовського, можна припустити, що політика щодо України новообраного польського президента кардинально не зміниться. Україна й далі розглядається як союзна країна, а розвиток демократії в Україні – в національних інтересах Польщі. Щоправда, можлива спроба більш активного зближення Польщі та США, а це може послабити зв'язок між Брюсселем і Варшавою. Також можуть зрости певні розбіжності в політиці Німеччини та Польщі в рамках ЄС. Можна припустити: якщо позиція президента та уряду будуть збіжними, то Польща може посилити свої впливи в ЄС, якщо ж ні, то це може призвести до зменшення її впливів на вироблення спільної політики ЄС й перетворити на регіонального гравця з американським впливом. В інтересі України є перетворення Польщі на сильного гравця всередині ЄС.

Не менш важливими з точки зору польсько-українських та міжнародних

відносин є внутрішньополітичні зміни після президентських виборів у Польщі. Щонайменше до найближчих осінніх парламентських виборів певний час складеться ситуація, коли парламентська коаліція та уряд будуть на різних політичних позиціях з А. Дудою, який представляє зараз опозиційну партію «Право і справедливість». Відразу ж першого дня після виборів до А. Дуди почали приходити депеші-привітання від голів іноземних держав. Серед одних із перших таких депеш був лист із Москви від Владіміра Путіна. Незважаючи на різку позицію А. Дуди щодо сучасної влади в Росії, може припустити, що певний час у Москві будуть радіти президентству А. Дуди. У Польщі є таке визначення «як польсько-польська війна», під цим терміном розуміють політичне протистояння між двома впливовими партіям: «Громадянська платформа» та «Право і справедливість», яке ввійшло в активну фазу у другій половині 2000-х. Саме тоді склалась ситуація, коли президентом був представник «Права і справедливості» Лех Качинський, а прем'єром у 2007 році було обрано Дональда Туска з «Громадянської платформи». Таке внутрішнє протистояння не сприятиме злагодженим діям польської влади на міжнародній арені, чим, звісно, користуватиметься Москва.

Тривожним є сигнал, який прозвучав з вуст А. Дуди щодо політики національної пам'яті. Офіційна польська влада протягом багатьох років намагалась дотримуватись виваженої політики у цих питаннях. Постулат, що нема тільки народів-злочинців так, як нема тільки народів-жертв, а жертва може бути і злочинцем, був цілком видимим у політичному дискурсі Республіки Польща. Під час теледебат А. Дуда спробував поставити цей постулат під сумнів, апелюючи до проблеми Єдвабного [місце, де поляки самі винищили євреїв без участі нацистів – ред.]. Питання залишається відкритим: чи захоче Дуда впровадити суттєві зміни у політику національної пам'яті Польщі. Враховуючи складну історію української-польської протистояння в часи міжвоєнного періоду та Другої світової війни, кардинальна зміна в цьому питанні може негативно вплинути на сучасний українсько-польський діалог на тему історичного минулого.

Загалом, попри можливі зміни у польській внутрішній та зовнішній політиці, з новим президентом А. Дудою Польща і далі залишається союзником та партнером України. ■

Олексій Чупа, або Письменник з Донецька, який розмовляє так, ніби галичанин

Моя пригода з Олексієм Чупою розпочалась випадково. Подруга з Варшави попросила, аби я у Львові купила їй його книги: «10 слів про Вітчизну» та «Бомжі Донбасу». Я купила, але була налаштована до текстів досить скептично. Почала розуміти, що помилилася, коли закінчила читати «10 слів про Вітчизну». Оскільки випадковостей не буває, я знайшла Олексія у Варшаві, де він перебуває на стипендії «GAUDE POLONIA», і вкрала його на довгу розмову про сучасну українську літературу, про його книги, про Донбас, Україну та життя загалом...

«НВ»: розкажи нашим читачам трохи про себе: ким був Олексій Чупа до того як почав писати і видавати книги, та до того, як журналісти почали вішати на тебе ярлик «донецького Жада-на»? Ким відчуваш себе зараз?

Так сталося, що я зростав у родині, де читали багато книг. Років у 13 я почав писати вірші, але нікому їх не показував – мені було соромно. З 16 роки я почав вивчати українську мову, мені здалось, що вона набагато красивіша для писання, ніж російська. Свідомо писанням всерйоз я зайнявся десь років у 20. Паралельно у Макіївці я працював на заводі. Виконання фізичної роботи не перешкоджало, навпаки допомагало перемикається на інтелектуальну працю та продукування ідей до книг. У певний момент література в моєму житті почала займати все більше місяця й витісняти все інше.

Усе, що я пишу, – дуже різне, я весь час експериментую. «10 слів про Вітчизну» – це історія кохання, «Бомжі Донбасу» – суміш альтернативної історії та чорного реалізму, «Казки мого бомбосховища» вийшли місцями жорстокими, але основний настрій – медитативний. А книга, яка невдовзі, я сподіваюсь, повинна вийти у Видавництві Старого Лева – буде на кшталт українського «Маленького принца».

Розкажи трохи про культурне середовище Донбасу в ті роки, коли ти вирішив виходити на літературну арену?

Про українське культурне середовище в Донбасі у 2000-х роках складно говорити. Викладачів української філології доцільніше назвати науковим середовищем, а альтернативи йому, на мою думку, не було. У 2008 р. я побував у Львові на «слемі» і вирішив, що варто було б щось подібне провести в Донецьку (тут «слем» – читання віршів, але читання, у якому важливим є не лише те, ЩО читають, а й те, ЯК; Олексія Чупу вважають засновником донецького слему – авт.). Хоч

охочих було не так багато, однак ми спробували просувати «слем» українською мовою і ця ініціатива проіснувала близько 3–4 років. У цей час я теж багато їздив, дивився, як література розвивається в інших містах. Порівнював і розумів, що нам ще є куди рости.

У 2013 році я закінчив писати «10 слів про Вітчизну», уже за 2 місяці я знав, що книгу видадуть. Невдовзі закінчувався контракт із заводом. Мені стало зрозуміло, що настає час великих змін у моєму житті. Доля ж показала, що приходять зміни і в житті Донбасу.

У зв'язку з тамтешніми подіями ти переїхав з Макіївки до Львова. Чому саме до Львова і як тебе прийняло нове місто?

Я макіївський за паспортом, так. Але за стилем розмови, писання, поведінки мене часто визначають галичанином, тому ніяких проблем у мене з адаптацією не було. У Львові мені запропонували роботу, я швидко найшов житло, тому все пішло добре. Проте я недовго працював журналістом. Невдовзі я отримав стипендію GAUDE POLONIA, маю можливість займатись у Варшаві лише літературою і це класно.

Оскільки ми вже згадали Варшаву – то врешті пірнаємо в твої книги. «10 слів про Вітчизну» написані, зокрема про район у Варшаві під назвою «Прага» ще задовго до того, як ти у Варшаві побував. Розкажи, як ти писав цю книгу і чи реальна варшавська Прага виявилась такою, як ти її уявляв.

«10 слів про Вітчизну» повністю опираються на засади постмодернізму тобто на безкінечній грі із читачем, на переплетенні різних тем та сенсів: там існує два любовні трикутники, у центрі яких пере-

буває головний герой Роман: поміж двома жінками і двома країнами, також є спроба перенести українсько-польські відносини на побутовий рівень, на прикладі відносин двох людей. Можна сказати, що це була наївна спроба, в основі якої був простий меседж – якщо говорити одне з одним, можна домовитись. Справді, «10 слів про Вітчизну» я писав не знаючи варшавської Праги, описав її такою, якою вона мені видавалась на відстані, черпаючи інформації з книжок та Інтернету. І коли вже особисто приїхав до Варшави, зрозумів, що я не помилився у своїх відчуттях.

Мені сподобалась твоя збірка оповідань «Казки мого бомбосховища» (кожне оповідання має номер однієї з квартир звичайного донецького будинку і розповідає про конкретних персонажів, але місцями життя героїв перегукуються якимись деталями, моментами – Авт.). Увагу привернуло те, як ти у деяких повістях, із розумінням, із чуттям, зі зрілістю пишеш про старість, зокрема жіночу старість. Звідки такі думки, таке тонке сприйняття проблеми?

Жінки – для мене це не тільки протилежна стать: жіноча психологія – одне з моїх хобі і я багато часу присвятив вивченню жіночого способу мислення. Крім того, у моєму світосприйнятті багато що змінилось за час Майдану. Через те, що пережила Україна, я постарів років на 20, звідси і роздуми про старість та смерть...

Яка з твоїх книг писалась тобі найважче, яку найбільше любиш?

Найважче писались «Казки мого бомбосховища» – тому, що писалась вона в дуже складний час для мене, як і для кожного українця. Там багато болю, страждань, смутку. А люблю найбільше «10 слів про Вітчизну», тому що в цьому творі я міг розвернутись, дати розгулятися своїй фантазії. Це був цікавий досвід: писати про місце, якого я ніколи не бачив.

Розкажи, як ти почувашся в Польщі, чи працюєш над якимись українсько-польськими проектами, а може плануєш тут залишитись?

Продовження на 7 сторінці

Лірична душа України – в Українському домі

До варшавського Українського дому 26 травня завітали кобзарі Тарас Компаніченко та Василь Лютий. Після офіційно привітання виконавців та гостей вустами голови Об'єднання українців у Польщі Петра Тими присутні поринули у розмову про творчий шлях Тараса й Василя, українську пісню в минулому та сучасності, а також українську сучасну культуру й ситуацію в Україні загалом.

Н Дарина ПОПІЛЬ

а думку Т. Компаніченка, однією з проблем в українській сучасній музиці є те, що багатьом важливіше створити новий, хай одноденний та неякісний продукт, тільки щоб він був власним та мав успіх. Він вважає, що варто передусім повертатись до сакрального, давніх українських, архаїчних мотивів, обробляти їх, давати їм нове життя. Лише так можна відшукати власну ідентичність.

Музикант вважає великою проблемою України низький рівень музичної освіти, яка потребує змін. «У нас інертна система і в культурі, і в освіті, і в міліції – усюди. Вона опирається змінам з усіх сил, але попри війну в країні, ми повинні від влади цих змін вимагати», – ділиться своїми роздумами Т. Компаніченко.

Кобзарі розповіли про поїздки в зону АТО. Хлопцям там, говорять, не потрібні масові виступи та гучні шоу. Концерти в АТО мають бути терапією, дуже важливою є вербальна складова: тексти, слово.

Радять їздити локальними групами, розділяти. Кажуть, що їхня місія – як і в священників, капеланів: там не місце для власних амбіцій та резонансних виступів, просто потрібно допомагати.

Олексій Чупа...

Продовження з 6 сторінки

Я почуваюсь у Польщі комфортно. Я добре володію польською, вчив її ще на заводі, але обов'язково хочу повернутись до України. Перебуваючи тут, я дописав одну книгу. Також активно працюю над перекладами, зокрема Марека Гласка. Маю ще декілька задумів для нових книг.

Якщо теоретично припустимо, що в Донбасі закінчиться війна і врегу-

Фото Андрія Козаченка

Тарас Компаніченко – відомий бандурист, лірник, Кобзар, лідер гурту «Хорей Козацька», від початків діяльності є культурним активістом. Тепер є частим гостем зони АТО, де підтримує українських військових піснями та теплим словом. Тарас займається обробкою архівних пісень, виконує як епічні, так і пам'ятки старовинної музики, а також пісні на слова українських поетів.

Василь Лютий (Живосил Лютич) – український бандурист, народознавець, композитор, автор понад 300 музичних творів. Співпрацює з такими гуртами, як «Гайдамаки», «Тінь Сонця», «Говерла» та ін. Активно займається благодійними концертами для вояків Національної гвардії та частин Збройних сил України

Василь Лютий розповів, що солдати часто самі знаходять до них контакти і кличуть, аби приїхали.

Загалом кобзарі зазначають, що ми живемо в період, коли в Україні з'являється новий вид творчості – творчості військової епохи. Це важливо, адже духовний стрижень дає мотивацію боротись.

Після двох годин щирої розмови, насиченої спектром емоцій, цікавої інформації, гумору та душевності, музиканти взяли до своїх чарівних інструментів. Мабуть, у кожному українцеві під звуки кобзи, бандури та мелодії давніх українських пісень в душі про-

кидається щось сакральне, особливе. Хотілось співати разом, що присутні активно робили. Лунали козацькі та старі церковні твори, а також пісні на тексти сучасників. Т. Компаніченко перед кожною новою піснею розповідав про історію її створення, що дозволяло глибше зрозуміти суть композицій.

Завершилась зустріч близько півночі, проте від 19:00 години час минав приємно і «смачно», линув як українська пісня під бандуру. З Українського дому задоволеними вийшли і виконавці, і гості – це був щирий вечір, за який дякуємо усім, хто був. ■

люється ситуація, чи розглядаєш ти ймовірність повернення на батьківщину?

Ні. І така ж тенденція, за моїми спостереженнями, охоплює приблизно три чверті молодих проукраїнських людей, що виїхали звідти: такі люди почуваються дуже ображеними на своїх сусідів, земляків. Мені важко уявити життя серед людей, які топтали прапор моєї держави і з радістю зустрічали російських солдатів. Але ми не судді один одному, а Бог бачить все і розсудить.

Останнє питання: чи існує Олексій Чупа поза літературою, чи ти колись відпочиваєш від неї?

На превелике щастя, я зараз фактично живу літературою. 4–6 годин щодня йде на писання, безпосередню роботу з текстом. Але навіть весь інший час моя уява продукує образи, навіть зараз я сиджу розмовляю з тобою і думаю: може, колись з цього щось напишу. У мене пам'ять ловить весь час різні деталі, з яких потім я можу скласти якийсь літературний пазл, такий вже він є – мозок письменника. ■

Розмовляла Дарина ПОПІЛЬ

«Перемога – це не війна, а стан миру в душі»

Галина Бурковська, або просто Галла – успішна варшавська рестораторка із Донбасу. Вона живе працею, не боїться визнавати своїх слабкостей і любить пісні «Океану Ельзи».

Розмовляла
Юлія ЛАЩУК

еділя. Опівдні у варшавському арт-бістро «Cool'baba», схованому на одній із тихих вуличок недалеко Старого міста, небагато відвідувачів, а тому можемо спокійно порозмовляти із власницею. Сьогодні вона сама готує каву і подає страви.

«НВ»: Як і коли Ви потрапили до Варшави?

Я приїхала до Польщі 5 років тому, аби запустити власний бізнес у Силезії. Моя фірма займалася комплексом будівельних послуг: від робочого проекту, будівництва до внутрішнього інтер'єру. Але там, Катовицях ми відчували себе трохи іншими. Люди, які там живуть, дуже відрізняються від тих, які живуть у мегаполісах – Києві чи Варшаві, у них свої правила життя. Напевно, я не готова була жити у провінційному місті. У нас інший ритм життя і Варшава нам ближче і по швидкості, і по менталітету. Ми переїхали до Варшави 3 роки тому. В моєму бізнесі трапилась пауза і я задумалась, в чому ж моя особливість. І раптом, осінило, прийшла ідея, аби відкрити ресторан з млинцями. Але, на жаль чи на щастя, знову провал: невдале місце і назва «Самовар» (зі зрозумілих причин – початок війни) почала відлякувати клієнтів. Довгі пошуки шляхом проб і помилок привели мене до певного розуміння успішного ведення цього бізнесу. Так повстало арт-бістро «Cool'baba».

Не було страшно так раптово міняти сферу діяльності в чужій країні?

Тема страху – це взагалі окрема тема, яку можна обговорювати вічно. Кожен, хто починає свій бізнес, довго виношує цю думку, прораховує, сумнівається і вже тоді стартує, але не факт, що успішно. А страх гальмує будь-який прогрес. У мене є правило: треба любити те, що робиш, інакше не вдасться. Початок нової справи вимагає довготривалої безплатної праці. Витримасеш тільки у тому випадку, якщо робитимеш те, чим насправді живеш. Той, хто починає нову справу, повинен бути готовим до періоду волонтерства або навіть збитків. Головне – зрозуміти: що у мене найкраще виходить. Я, наприклад, варю

найсмачніший борщ у Варшаві. Люди про це знають і приходять саме до мене. Ніби нічого особливого, правда? Але найкраща реклама – це «сарафанне радіо», коли хтось почув, спробував, сподобалось, переказав далі – і ось уже повний ресторан гостей. А ще одна відвідувачка замовила у мене вареники, скуштувала, зателефонувала до своєї бабусі і каже: «Бацю, ти знаєш, я дуже люблю твої вареники. Не ображайся, але є кращі». Мені тоді було дуже приємно.

Знаю, що колектив закладу – жіночий. Розкажіть, хто ці жінки?

Вже не зовсім жіночий (*сміється*). Нещодавно до нас долучилося двоє чудових хлопців: один непалець, з Катманду, інший – наш, дніпропетровський. А головні жінки і в моєму житті й у роботі – дві доньки і мама. Наш ресторан – це сімейний бізнес, мені допомагають усі. Старша донька, наприклад, займається піаром. «Cool'baba» – наш другий дім, ми самі тут все зробили, я люблю тут кожну деталь. Іноді навіть не хочеться ввечері повертатися додому – таке все своє і домашнє.

А як Ваша родина адаптувалася до життя в Польщі? Доньки не мали проблем з мовою, з однокласниками?

Адаптувалися легко, не відчували якогось негативу до себе з боку поляків. Єдиний раз була ситуація, коли хлопчик з класу дозволив собі якимось некоректно висловитися на рахунок українських жінок, які приїжджають сюди працювати прибиральницями. Учителька відразу ж зібрала батьківські збори на тему толерантності і навела приклад ситуації, коли польки виїжджають на аналогічну роботу до Німеччини, Британії чи Скандинавії. Більше подібні питання не звучали.

А як щодо Вас? Комфортно себе почувате у Варшаві?

Я люблю Варшаву: її вулиці, привітних людей, зелень і вологий клімат. Мені тут комфортно. Почуваюсь як вдома. Люблю гуляти старим містом, особливо коли там немає туристів. Це заспокоює. Коли перед цим 10 років жила у Києві – мала враження, що проводжу в дорожніх заторах півжиття. Тут усе інакше. Варшава – на диво зручна. А ще мені подобаються правила: коли під час нічної тиші не можна шуміти, значить не можна і крапка. Ніхто не

Фото власне Г. Бурковської

буде на мене дивитися як на божевільну, коли я зателефоную до поліції. Коли ти приїдеш у чужу країну, там є свої встановлені норми поведінки. Слідуючи їм, ти висловлюєш повагу до країни, де живеш. Це мобілізує. А ще я помітила, що тут немає агресії, хамства і коли хтось починає вести себе агресивно – я дивуюсь, бо вже дуже відвикла від такого.

Хотіла ще запитати про те, що лишилось там, у Макіївці, але не знаю чи варто...

Та ні, я нормально реагую на це питання. Там залишилась тільки могила тата і мамина квартира. Маму я забрала сюди. Коли в Донбасі почались військові дії, вона якраз була у мене в гостях. Назад я вже її не відпустила. Куди їй їхати? Для чого?

А як же друзі, знайомі?

Ми іноді спілкуємось телефоном, але після останніх подій я просто не можу повірити, що з деякими з цих людей ми настільки різні, хоч і дружили, росли разом стільки років. Вони не розуміють мене, я – їх. Тут, у Польщі, я поступово буду нове життя, намагаюсь жити сьогоднішнім, спілкуватись із позитивними людьми, але все ж відчуваю себе україною: слухаю українську музику, маю вдома вишиванку, допомагаю українській армії. А ще я вірю в те, що перемога – це не війна на якійсь території, а стан миру в душі. Велика перемога починається, перш за все, з перемоги над собою.

Якою є сильна жінка?

Та, яка не боїться своєї слабкості. Чоловіки бояться сильних жінок, тому час від часу треба дозволяти собі бути слабкою. Крім того, кожна жінка мусить мати внутрішнє наповнення. От що Вас наповнює зсередини і робить справжньою жінкою?

...музика.

О! Я теж цілковито залежна від музики. Обожаю народні українські пісні, дуже люблю «Океан Ельзи» і Вакарчука. А щодо жіночності, то кожній жінці потрібен такий чоловік поряд, який її підтримуватиме і з ранку до ночі говоритиме, яка вона красуня та молодчинка. З таким чоловіком жінка розквітатиме та матиме сили й натхнення для того, що робить.

Чого б Вам зараз хотілося найбільше?

Відпочинку, подорожей. Хочеться трохи часу для себе, якого постійно бракує. ■

Петлюрівці, або українські мігранти в Польщі дев'яносто років тому

Ігор ІСАЄВ

У Перемишлі 6–7 червня відбулися урочистості з нагоди 95-річчя договору між Юзефом Пілсудським і Симоном Петлюрою. Це видатні діячі початків української та польської незалежності, які спільно боролися проти більшовиків у 1920 році. Однак після невдалих спроб відбити більшовиків в Україні Українська народна республіка (УНР) не змогла втримати своєї незалежності, а вояки українського війська були інтерновані в Польщі. Варшава, завдяки також петлюрівцям, зуміла відстояти свій суверенітет.

Петлюрівці, які відбудували Польщу

Подія 95-літньої давності була присвячена міжнародна конференція за участі нащадків петлюрівців. Вона відбулася в старовинному Українському народному домі в Перемишлі.

Події тих часів викликають немало суперечок серед істориків: попри те, що не викликає сумнівів далекоглядність Пілсудського і Петлюри, які зуміли домовитися про складні політичні справи в обличчі загрози перед більшовиками.

– Це є подія, на якій можемо позитивно будувати польсько-українські відносини, – наголошував д-р габ. Вацлав Вежбенсц. – Союз, що будувався в той час, був свідомством великої політичної далекоглядності як Юзефа Пілсудського, так і Симона Петлюри.

У 1920-их роках українські воїни опинилися в багатьох містах Польщі, вказували дослідники: це і Лодзь, і Каліш, і Ланьцут. Вони стали будувати нову незалежну Польщу, і зробили немалий внесок у її розвиток.

– Влада УНР, щоб витривати, стала перед вибором: союз з більшовиками, Польщею чи Румунією, – розповідав про складнощі вибору Петлюри д-р Станіслав Стемпень з Південно-східного наукового

інституту в Перемишлі. – Більшовиків не розглядали, натомість кожен з інших союзів, з Польщею чи Румунією, означав територіальні втрати.

Петлюра пішов на союз з Пілсудським, проте взамін за військову підтримку мусив відмовитися від територіальних претензій на частину Волині й Галичину, де також жили українці.

– Відмова Української народної республіки від Галичини став головним вузлом суперечок між галичанами і наддніпрянцями, – вказував д-р Олег Павлишин з Львівського національного університету. – Галичани за це недолюбили «петлюрівців», проте навіть під час польсько-західноукраїнської війни 1917 року галичани самі вели перемовини з поляками: вони стосувалися питань гуманітарного характеру, зокрема питання військовополонених.

Коли галичани й петлюрівці, які мали свої сильні еліти, опинилися в польській державі, галицький український політикум поділився навпіл: середовище Євгена Петрушевича було проти Польщі, тому критикувало Петлюру (сам Петрушевич довгий час виступав навіть за союз із Росією проти Польщі).

Дискусія багато в чому стосувалася питань тогочасних кордонів: «Було насправді багато шансів порозумітися Україні з Польщею в Галичині, тому цю угоду оцінюю позитивно», – підкреслив О. Павлишин. А Станіслав Стемпень переніс дискусію між галичанами і петлюрівцями на сучасні умови: «Дискусія між „Правом і справедливістю” та „Громадянською платформою” в Польщі є значно лагіднішою, ніж тодішні дебати між українськими середовищами. Але це є частина демократичної системи», – наголосив він.

Після депортації українців у рамках акції «Вісла» частина нащадків петлюрівців взялася за культурно-просвітницьке життя на нових землях: зокрема у Вроцлаві Флоріан Сніжко, син хорунжого армії УНР Микити Сніжка, став співпрацювати з українськими середовищами.

Націоналізм союзників Польщі?

Наступного дня, у неділю, вулицями Перемишля пройшла традиційна, ще з міжвоєнного періоду, хода на місцевий пикулицький цвинтар, де на військово-

Фото автора статті

му кладовищі спочивають петлюрівські вояки. Урочистості відбувалися за ініціативи Об'єднання українців у Польщі та Південно-Східного наукового інституту в Перемишлі.

– Ми стоїмо на цих могилах в Пикуличах, але дивимося тепер на могили тих, хто гине на Сході України, – сказав православний парох із Перемишля Юрій Мокрауз під час церемонії. – Вони померли не в боях, але теж від хвороб і навіть голоду.

– Цей напис ставить нас перед новими викликами – казав член перемиської української громади Андрій Комар, вказуючи на таблицю перед цвинтарем. Її нещодавно встановила місцева влада, вказавши, що на цвинтарі польських союзників «українці Перемишля влаштували церемонії націоналістичного й антипольського характеру». – Що мусять думати ті, які пам'ять і порозуміння називають націоналізмом? – риторично запитував А. Комар.

– Нарешті треба перегорнути ці сторінки історії, які нам болять, – казав депутат Верховної Ради України Ігор Гузь. – Якщо ми цього не зробимо, єдиного фронту в нас не буде. Ми просимо у світу зброї. На жаль, рік іде війна, і західні країни не дають нам зброї, а вже рік гинуть наші хлопці. Це не важко, допоможіть нам! Надія в українській молоді. Треба зробити все можливе, треба допомогти піднятися українській молоді, – говорив він про українське сьогодення.

– Завдяки тим, хто лежить тут у Пикуличах, сьогодні молоді українські хлопці отримали бажання і свідомість захищати українську державу зараз, – наголошував секретар Державної міжвідомчої комісії у справах увічнення пам'яті учасників антитерористичної операції, жертв війни та політичних репресій України Святослав Шеремета.

Продовження на 13 сторінці

Польський Еразмус для України

Розповідь Івана САВИЧА

«Польський Еразмус для України» – це програма польського уряду, яка діє з 2014 року. Саме тоді по всій Польщі з'явилися сотні студентів з українських вишів. Зі слів учасників, перший тур програми організували для студентів з анексованого Криму та Донбасу. Проте наступний набір був більш збалансований – серед зарахованих до участі є представники майже всіх регіонів.

Як взяти участь у програмі і що для цього необхідно.

Інформація про початок набору студентів на другий тур програми «Польський Еразмус для України» з'явилася на сайті Міністерства освіти і науки України ще в грудні 2014 року. Для участі було достатньо надати короткий перелік документів:

- довідка про стан здоров'я (така ж, як подаємо на вступ у виш);
- довідка з університету про те, що ви є його студентом;
- копія паспорту та ідентифікаційного номера.

Вам запропонують вибрати виш, у якому Ви хотіли б навчатися в Польщі. На цьому етапі слід зупинитись детальніше. Вибір спеціальностей і напрямків навчання вражає різноманіттям. Від невеликих вишів в Білостоці чи Люблінні до найвідоміших польських вузів – Варшавського та Ягеллонського університетів. В анкеті вас попросять вказати три пари «вуз-спеціальність» у порядку пріоритетності. У моєму випадку найбажанішим варіантом була спеціальність «Європеїстика» у Варшавському університеті, альтернативними я вказав люблінський та вроцлавські виші.

Відбір учасників

Після подачі анкети та документів відбувається співбесіда з польською стороною. Відбувається вона в Міністерстві освіти і науки України в Києві. Не варто перейматись тим, хто навіть взагалі не знає польської мови: Ви самі можете вибрати мову співбесіди: польську, українську, англійську чи російську. Співбесіда триває не довше 5–7 хвилин. Вас попросять розповісти про себе, про те, чому ви вирішили взяти участь у програмі. Враховуючи той факт, що в Україні навчають на факультеті міжнародних відносин, мене попросили розповісти про те, що я знаю про Європейський Союз, та які,

на мою думку, існують проблеми цього об'єднання.

Співбесіда є останнім етапом зараховального етапу – після цього залишається лише чекати на результати. У моєму випадку «лист щастя» прийшов за два тижні. Проте, крім інформації про зарахування на стипендіальну програму, ніякої інформації нам не надали. Невеликий шок чекав у наступному листі від організаторів. Як виявилось, більшість студентів були зараховані зовсім не в ті міста, виші та спеціальності, які обирали. Проте, враховуючи велику кількість учасників (близько 400 зарахованих до участі), організатори стикнулись з багатьма організаційними питаннями, вирішувати які довелося задовго до приїзду. Що стосується мене, то я виявився в числі 17 щасливчиків, яких скерували у найпрестижніший Польщі – Варшавський університет.

Де? Куди? Коли?

– організаційні питання

Окремий респект організаторам, які самотужки вирішили візові питання. Згідно з попередньою домовленістю, консульства прийняли документи на вироблення візи поза чергою та реєстрацією, а всі документи були готові вже за день (в той час як зазвичай візу доводиться чекати від 7 до 15 робочих днів). Усе, що Вам буде потрібно, – це у визначений час принести заповнену анкету з фотографією та закордонний паспорт у консульство Республіки Польща у Вашому регіоні. За день можна йти забирати національну візу типу «D» на 365 днів перебування в Польщі.

З гіркою досвіду пораду не нехтувати можливістю та відразу зробити візу разом зі всіма. На той момент у мене була шенгенська віза на 90 днів, а тому я вирішив їхати з нею. Проте, як згодом стало відомо, співробітниця консульства неправильно пояснила принцип обрахунку днів перебування, і а тому я змушений

писати ці рядки, проїжджаючи Люблін по дорозі додому – їду робити нову візу.

Разом з листом про зарахування Ви отримаєте контакти приймаючої сторони з польського вишу. З цього моменту опіку над вами бере саме сторона, що приймає, – зі всіма питаннями та проблемами слід звертатись до контактної особи з польського університету.

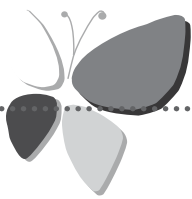
На жаль, офіційного запрошення від сторони, яка приймає, ми так і не дочекались. Багатьом цей документ був потрібен для того, аби оформити індивідуальний навчальний план у своїх українських вузах. Але це не стосувалося мене – про «Польський Еразмус для України» мені розповів декан мого факультету, який всіляко сприяв від'їзду та організації навчального процесу вдома (привіт рідному факультету міжнародних відносин Східноєвропейського національного університету).

Зі студентами, зарахованими у Варшавський університет, оперативно зв'язались співробітники відділу міжнародного співробітництва. Це дещо утамувало нашу паніку: списки учасників програми є відкритими, тому до цього часу ми встигли знайти один одного в соцмережах і потроху спілкувались. Нам розповіли, у якому гуртожитку житимемо, скільки це коштує, як туди добратись і багато іншого. У листі від 20 лютого йшлося про те, що вже 3 березня ми маємо сидіти на занятті з польської мови у приміщенні найсучаснішої та найдивовижнішої бібліотеки Польщі – у бібліотеці Варшавського університету.

Як відбувається навчання

Участь у другому турі програми передбачає навчання в першому (з березня по червень включно) та другому (з жовтня по лютий) семестрах. Перші чотири місяці ви будете вчитись виключно польської мови. У кожному виші навчання організовано по-своєму, але студенти Варшавського університету щодня мають по 2 пари польської мови. По закінченню курсу нас чекає екзамен з польської мови, за результатами якого ми отримаємо сертифікати знання мови рівня B1. Наші викладачі, співробітники «Полонікуму» Варшавського університету – строгі та вимогливі, але по-іншому тут ніяк. Пані Пауліна пояснює, що «Полонікум» дозволить сертифікатами, які видає своїм учням. А тому має бути впевнена, що студент дійсно знає мову на достатньому рівні, щоб отримати документ.

Продовження на 13 сторінці

Де студентіві шукати роботу в Польщі?

З питанням пошуку праці зіштовхується чи не кожен іноземець, котрий приїздить до Польщі. Зважаючи на складну економічну ситуацію на батьківщині, українські студенти польських вишів не можуть розраховувати на допомогу з дому і все частіше шукають підробіток або постійну роботу на місці. «Наш вибір» зробив вибірку найбільш корисних веб-ресурсів, де можна знайти роботу своєї мрії.

Н Юлія ЛАЦУК
айпопулярніший портал з вакансіями – pracuj.pl. Тут можна знайти роботу, попередньо відфільтрувавши вакансії за різними показниками: локалізацією, категорією, формою співпраці тощо. Але портал пропонує теж навчитися правильно писати CV (резюме) та мотиваційні листи, обраховувати чистий прибуток (нетто), а також пройти тест компетенцій. Розміщення оголошень – платне, тому тут Ви знайдете перевірені оголошення від серйозних роботодавців. Подібний портал praca.pl – менш популярний і, зазвичай, вакансії, які там розміщені, дублюються на попередньому ресурсі.

Портал gumtree.pl – це оголошення «про все на світі». Він пропонує, зокрема розділ з пропозиціями праці. Розміщення оголошень – безкоштовне, а тому пропозицій тут завжди найбільше – це плюс. Мінус – неперевірені роботодавці. Важливою перевагою є можливість детального вибору локації. Наприклад, якщо шукаєте роботу у Варшаві, то можете вказати також район міста, де б хотіли працювати: приміром, Мокотув.

Є розділ з вакансіями на інформаційному порталі Gazeta.pl, обравши який автоматично потрапляємо на сторінку gazetapraca.pl. Тут можна не лише шукати вакансій, але й почитати останні новини на тему працевлаштування та скористатися порадами. Крім того, для полегшення пошуку ресурс окремо пропонує такі підрозділи, як «робота для студента» та «робота закордоном». Схожим є бізнес-портал Money.pl, що пропонує вакансії у розділі praca.money.pl.

Якщо Ви студент і потребуєте роботи, яку б можна було поєднувати з навчанням чи недавній випускник без досвіду роботи, то зазирніть у розділи з вакансіями на порталах dlastudenta.pl та absolvent.pl.

Для тих, хто точно знає сферу, де хоче працювати, можна шукати роботу на спеціалізованих вузькотематичних ресурсах.

Наприклад, для бажаючих працювати у «третьому секторі» або НГО (не-

Фото з сайту www.gazeta.lviv.ua

прибуткових громадських організаціях), найкращим польським порталом, де зібрано усі найважливіші оголошення цієї сфери, є ngo.pl. Ці організації займаються питаннями широкого спектру: від мистецтва, освіти і охорони довкілля до захисту прав людини, ЛГБТ, допомоги неповносправним, журналістикою чи навіть політикою. Відкриті вакансії тут потрібно шукати у розділі «Оголошення». Портал пропонує різні форми праці: оплачувану роботу, стажування та волонтерство. На сторінці з переліком вакансій можна вибрати регіон чи місто, де б Ви хотіли працювати.

Оскільки конкуренція у цій сфері досить висока, то заявник повинен мати добре написане резюме з бажаним досвідом праці в НГО та переліком усіх реалізованих проектів. Якщо ж досвіду та знань бракує, то в пошуках оплачуваної роботи не варто забувати про такі можливості показати свої вміння, як стажування та волонтерат. Зазвичай праця в неприбуткових організаціях починається з практик. Зверніть увагу, що стажування дуже часто бувають оплачувані. І хоч оплата стажиста під час такої співпраці нижча, ніж у штатного працівника, але найчастіше він працює кілька годин на день і може чудово поєднувати роботу з навчанням.

Гуманітаріям та людям, які цікавляться культурою, мистецтвом, історією, літературою та хочуть працювати у закладах культурного спрямування, варто шукати роботу на порталі pracujwkulturze.pl, створеному Національним центром культури (NCK). Тут можна знайти як роботу гардеробника

в театрі чи аніматора культурних подій, так і директора музею чи працівника Міністерства культури. Спектр вакансій охоплює і державні, і приватні заклади культури, а також містить пропозиції від громадських організацій культурного спрямування та приватних осіб. На головній сторінці вказаний перелік відкритих пропозицій, згідно з локалізацією та часом прийому заявок, а деталі вакансій, що включають вимоги,

обов'язки, можливості та інформацію про фінансову винагороду, доступні лише зареєстрованим користувачам. Можна скористатися пошуком, вказавши назву вакансії, місто, обравши форму праці та тип закладу культури. Крім того, портал дає можливість розмістити своє CV, долучивши до нього портфоліо, звукові, фото- та відеофайли, рекомендації від визнаних авторитетів в певній сфері культури.

Багато українських студентів заробляє репетиторством, зокрема, навчають поляків української та російської мов. На порталі szukaj-lektora.pl є реальна можливість знайти підробіток приватним репетитором або й влаштуватися викладачем до однієї з мовних шкіл. На веб-сторінці можна розмістити своє резюме з вказаним переліком мов та описаним досвідом роботи, якщо такий є. Крім того, портал пропонує безперервну можливість самовдосконалення: запрошує на конференції та тренінги, а також інформує про книжкові новинки, які допоможуть в роботі вчителя іноземних мов. Для користування порталом потрібно зареєструватися.

Якщо ж за освітою Ви медик, то варто переглядати вакансії на pracamedycyna.pl. Тут можна знайти собі місце для інтернатури в лікувальних закладах і роботу: від санітарки до головного лікаря в Польщі та за кордоном. Нагадаємо, розмістити та знайти пропозиції праці можна теж на порталі www.naszwybir.pl у рубриці «Оголошення».

Сподіваємось, що ця стаття стане Вам у нагоді при пошуку омріяної роботи, адже хто шукає – той обов'язково знайде. ■

Польський Еразмус для України

Продовження з 11 сторінки

Безпосередньо навчання у нас розпочнеться лише в другому семестрі. Навчальні предмети ми можемо обрати собі самотужки. До слова, серед них є чимало досить своєрідних та навіть в дечому «екзотичних» для української систем освіти: фотомистецтво, історія кіно тощо.

Чому слід взяти участь у «Польському Еразмусі для України»

Попри те, що програма обміну не передбачає отримання диплому (по закінченню навчання студенти-учасники отримують лише сертифікати з оцінками за вибрані предмети), існує безліч причин того, чому у ній варто взяти участь.

Навчання. Так, як би банально це не звучало, але це правда. Перш за все, це чудова можливість вивчити мову. Ви живете в мовному середовищі, вивчаєте мову і при цьому отримуєте стипендію. У першому семестрі від Вас більше нічого не будуть вимагати.

Культурний обмін. Усіх поселяють в гуртожиток, а також по бажанню призначають польського ментора – молодшу людину, яка буде допомагати вам адаптуватись, спілкуватись та «нянчитись» з Вами. Це хороший шанс завести нові знайомства та дізнатись більше про багату польську культуру, історію та традиції.

Подорожі. Дарма розчаровано видихають ті, хто почув, що учасникам «Еразму-

су» видають польську національну візу, а не шенген. Ця віза дає вам можливість перебування в країнах шенгену терміном до 30 днів. Польща знаходиться в центрі Європи, звідси літає чимало лоукостів – це один плюс в скарбничку переваг. І, як виявилось, 900 злотих місячної стипендії, якщо правильно розподілити, вистачає не лише на оплату гуртожитку й харчування – раз на місяць собі можна дозволити з'їздити в цікаве польське місто або ж навіть у сусідню Чехію чи Німеччину.

Нові можливості. 8 місяців в іншій країні достатньо для того, аби використати цей час собі на користь. Хто знає, можливо саме хтось з вас вирішить залишитись тут на навчання, знайде улюблену роботу або ж започаткує власну справу. Можливостей для цього в Польщі – безліч, особливо у великих містах. ■

Праця створена в рамках проекту «Іммігранти – особисті історії та досвід», головною метою якого зібрати 30 історій-порад іммігрантів. Проект реалізує неформальна група MEDIA IC в рамках Katalizatora Inicjatyw Wielokulturowych KIW, який реалізує Фонд «Інший простір» у рамках проекту «Варшавський багатокультурний центр». Проект фінансується Європейським фондом інтеграції громадян третіх країн, з бюджету польської держави та управління міста Варшави. Відповідальність за текст несе автор.

Петлюрівці, або українські мігранти в Польщі дев'яносто років тому

Продовження з 10 сторінки

– В Україні маємо нові поля героїв у кожних обласних центрах, містах і селах. На жаль, у XX столітті Україна не мала підтримки. У XXI підтримка є, за яку дякую Польщі.

Історія і наша сучасність

В історії петлюрівців є сторінка, що здається знайомою й мігрантам з України. Вони не мали польського громадянства – тому мусили щороку просити права на перебування в місцевій владі. Самоврядні структури іноді користувалися цим, коли хотіли вижити якогось петлюрівця «зі свого терену»: не продовжували перебування, а це означало депортацію в радянську Україну і, на жаль, розстріл більшовиками. Тому петлюрівці щосили намагалися вийти за польок і якомога швидше асимілюватися в польському середовищі. Під час неформального спілкування в Перемишлі з десятиох дітей петлюрівців по-українськи вміли говорити тільки двоє, а інші розповідали, що довго навіть не усвідомлювали, що батько є українцем. ■

Польські організації, що надають різноманітну допомогу мігрантам:

ВАРШАВА:

Fundacja Rozwoju «Oprócz Granic» (FROG)

Mazowiecka 12, lok.24, 00-033

тел.: +48 22 403 78 72

Години роботи: 11⁰⁰–17⁰⁰.

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej (SIP)

ul. Siedmiogrodzka 5/51, 01-204

тел.: +48 22 621 51 65

Візит після домовленості по телефону.

Helsińska Fundacja Praw Człowieka

ul. Zgoda 11, 00-018

тел.: +48 (22) 556 44 40

Увага! Щоб записатись на консультацію до юриста, потрібно зателефонувати за номером +48 (22) 556 44 54

або +48 (22) 556 44 68 від понеділка

до п'ятниці, в години: 10⁰⁰–14⁰⁰.

Фонд не надає юридичних консультацій по телефону!

Fundacja «Ocalenie»

Biuro Fundacji «Ocalenie»

ul. Koszykowa 24, lok. 1 (I piętro), 00-553

тел.: +48 22 828 04 64

Centrum Pomocy Cudzoziemcom w Warszawie

ul. Koszykowa 24 lok. 1 (I piętro)

тел.: +48 22 828 04 50

Години роботи:

понеділок–четвер: 8⁰⁰–19⁰⁰

п'ятниця: 9⁰⁰–18⁰⁰.

Fundacja dla Somalii

ul. Chmielna 26/19.

Увага! З 7 січня фонд переїжджає на вулицю Bracka 18.

Punkt Info dla Migrantów

Centrum Wielokulturowe w Warszawie

ul. Jagiellońska 54 (вхід від Pl. Hallera)

Пункт відкритий від понеділку

до суботи від: 15⁰⁰–19⁰⁰.

тел.: +48 666 600 566

ел. пошта: info@info-migrator.pl

Fundacja Forum na rzecz

Różnorodności Społecznej

ul. Wspólna 65, lok. 19, 00-687

Години роботи:

9⁰⁰–17⁰⁰, від понеділка до четверга.

тел.: +48 22 400 09 12

IOM Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji

ul. Mariensztat 8, 00-302

тел.: +48 22 538 91 03

ЛЮБЛІН:

Stowarzyszenie Homo Faber

20-031 ul. Radziszewskiego 16, lok. 118

(ACK UMCS Chatka Żaka, Inkubator)

E-mail: info@hf.org.pl

тел.: +48 81 534 45 13

Найкраще зв'язуватись із організацією через е-мейл або телефон.

КРАКІВ:

Stowarzyszenie

INTERKULTURALNI PL

Krakusa 8, 30-535

тел.: +48 12 433 38 62

Години роботи: 11⁰⁰–17⁰⁰.

ГДАНСЬК:

Fundacja Crossroads – Zatoka Gdańska

Фонд «Перехрестя – Затока Гданська»

Zaułek św. Bartłomieja 1, 80-847

тел.: +48 513 638 391

Анонс подій

Червень 2015 року

Запрошуємо користуватись рубрикою «Оголошення» на порталі www.naszwybir.pl

Дорогі наші читачі, якщо Ви шукаєте роботу або її пропонуєте, якщо шукаєте помешкання або маєте інші оголошення, то заохочуємо користуватись нашою рубрикою оголошень на порталі.

База оголошень актуалізується щоденно. Кожен може самостійно замінити оголошення.

► Система прокату велосипедів «Veturilo» у Варшаві

З початком весни відновила працю система прокату велосипедів «Veturilo». У центрі міста, на Урсинуві, Белянах, Празі-Північ, Празі-Південь, Волі, Мокотові, Жолібожі, Таргувку й Бялоленці з'явилися 173 зупинки, де доступні велосипеди. Ця система заохочує до щоденного використання велосипеда як транспортного засобу. З допомогою орендованого велосипеда «Veturilo» можна легко доїхати на роботу чи до школи за помірну ціну.

Щоб скористатися цією зручною системою, потрібно зареєструватися на вебсторінці: www.veturilo.waw.pl

Вартість користування велосипедами:

Вступна оплата – 10 зл. Від 1 до 20 хв. – 0 зл. Від 21 до 60 хв. – 1 зл. Друга година – 3 зл. Третя година – 5 зл. Четверта та кожна наступна година – 7 зл. Крадіжка велосипеда або його пошкодження – 2 000 зл. Детальніше: www.veturilo.waw.pl

Важливі зустрічі та події:

► Конференція «Безпека праці та привабливість польського ринку для іноземця»

Це вже третя зустріч експертів, що цього разу підсумовує проект «Безпечна робота в Польщі». Основну увагу на конференціях цього циклу присвячується українцям на польському ринку праці.

Зустріч відбудеться 27 червня з 9:30 до 14:40, за адресою: Варшава, вул. Зельна (Zielna) 37, конференційний центр «Зельна», виставковий зал.

► Салон поезії у Польському театрі у Варшаві

Під час салонів поезії у Польському театрі, що відбуваються найчастіше в недільні післяобідні пори, демонструються твори вибраних письменників і поетів. Читають їх актори театру та спеціально запрошені артисти. Найближчий салон поезії Адама Загаєвського – 14 червня, початок опівдні, за участю автора.

Адреса: Варшава, вул. Карся 2.

Оголошення

ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ПЕРЕБУВАННЯ ТА ПРАЦІ В ПОЛЬЩІ

цикл зустрічей організований
фондом «Наш Вибір»
та Товариством правової допомоги

Український Дім
вул. Зменгофа 1,
Варшава

10 травня
Легальна та безпечна
праця в Польщі

24 травня
Легалізація перебування в Польщі

14 червня
Види дозволів на працю

28 червня
Як заповнити заяву
на карту побуту

Зустрічі, присвячені легалізації перебування та легальної праці в Польщі

Фонд «Наш Вибір» та Товариство правової допомоги (Stowarzyszenie Interwencji Prawnej) запрошують мігрантів на ряд зустрічей, присвячених легалізації перебування та легальної праці в Польщі.

Теми зустрічей:

14 червня – Види дозволів на працю

28 червня – Як заповнити заяву на карту побуту

Зустрічі відбуваються в Українському Домі
вул. Zamenhofa 1, Варшава, о 13:00 год.

Зустрічі відбуватимуться в рамках проекту «Наш Вибір – Інформаційні засоби для мігрантів з України в Польщі III», що реалізується Фондом «Наш Вибір» при фінансовій підтримці Європейського Фонду Підтримки Громадян Третіх Країн та з бюджету держави.

"НАШ ВИБІР" ЗАПРОШУЄ НА ЗУСТРІЧ З ЧИТАЧАМИ У МІСТІ

КРАКІВ

21 ЧЕРВНЯ
ПІСЛЯ ЛІТУРГІЇ О 11.15

СВІТЛИЦЯ ПІД ЦЕРКВОЮ,
ВУЛ. ВІШЬЛЬНА 11

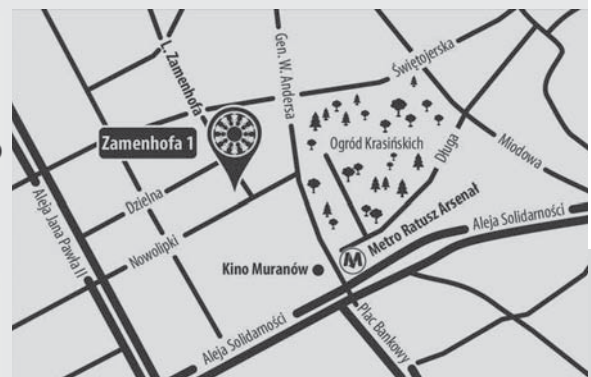
ZABOBY INFORMACYJNE DLA MIGRANTÓW Z UKRAINY
W POLSCE W PROJEKT NR 78/POL01
PROJEKT FINANSOWANY PRZEZ EUROPEJSKI FUNDUSZ
NA RWZCZ INTEGRACJI OBYWATELI I PAŃSTW TRZECICH Z BUDŻETU PAŃSTWA

CENTRUM OBSŁUGI
PROJEKTÓW EUROPEJSKICH
MINISTERSTWA

КЛУБ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК
Запрошує у кожному неділю від 13:00 до 17:00

Контакт: 517 34 64 26 (Тетяна Родненкова)

Клуб засновано фондом «Наш вибір» в рамках програми «Громадяни для демократії»,
фінансованої Фондами Європейської Економічної Зони.

Юрій ГЕРАСИМЧУК

Трошки весняних вітамінів

Ця стаття буде практичним продовженням огляду кухонних традицій, які сягають своєї давнини, а також спробою внести трошки вітамінної свіжості й розмаїття у весняне меню. У наш скрутний час це може стати й методом дещо заощадити на продуктах, бо основні компоненти ростуть скрізь і вважаються бур'янами. Попри те, збирати їх краще в лісі або в полі, здаля від автодоріг та промислових підприємств. Отож кропива, лутига (лобода), яглиця (снить) та кульбаки – ці рослини стануть основою сьогоднішнього обіду. Дехто скаже те саме, що казав домашній Кузя у відомому мультіку: «Я ж не козел», щоб бур'янами харчуватися... Я й сам – типовий «м'ясоїд», але спробував і з усією впевненістю заявляю, що варто побавитись, а до процесу збирання сировини підключити дітей. Це і забава, і корисна справа.

Весняний вітамінно-дієтичний суп

Зі 300–400 г молодих рослин яглиці й кропиви видалити жилки та товсті стебла, ошпарити окропом, трошки віджати, посікти та скласти в кастру-

лю. 2 великі цибулі дрібно порізати і разом з 0,5 л води додати до зелені. Доведіть до кипіння та варіть 10–15 хв. Склянку гречки добре промити та додати до супу. Посоліть та варіть до готовності гречки (20 хв.). Я засмачую топленим маслом або сметаною, але це вже не дієтично.

Котлети і гарнір з лободи

200 г молодого зілля лободи миють, шинкують та варять з 30 г вівсяної крупи як кашу в невеликій кількості підсоленої води. Охолоджують до 70°C, додають збите яйце, приправи, перемішують та формують котлети мокрою ложкою. Котлети обточують в паніровочних сухарях та смажать на олії до рум'яності. Для гарніру: 200 г листя лободи посікти, додати 30 г вершкового масла та 1 потерту морквинку. Усе тушити під кришкою 10 хв., після чого додати 30 г томатної пасты, посолити й поперчити. Можна ще засмажити сметаною або майонезом.

Десерт з пелюстків і з медом з кульбабок

6 ст.л. сиру (не жовтого) змішати з 10 ст.л. вершків та додати посічені 10 жовтих суцвіть кульбабки (з відрізаною зеленою частиною), добре перемішати та прогріти на водяній бані. Відразу ж подавати на стіл, поливши медом з кульбаби. Мед з кульбаби: 200 г квіток з обрізаним квітколожем промити, залити 1,5 л окропу, накрити та настоювати 1–2 доби. Відцідити та віджати жмих, а в рідину додати сік з 2 лимонів, 1,5 кг цукру та варити при помішуванні до загустіння. Гарячим розлити по баночках і закрити кришками.

Смачного!

partner projektu

Наше Слово

Кolegium Redakcyjne:

Myroslava Keryk, Tetyana Rodnyenkova, Olena Lytvynenko, Iwona Trochimczyk-Sawczuk, Jarosław Prystasz, Igor Isayev, Olga Popovych, Paweł Łoza, Grzegorz Spodarek, Yulia Gogol, Olena Babakova, Taras Shumeyko.

Zespół redakcyjny:

Redaktor naczelna – Myroslava Keryk, dziennikarze – Olena Babakova, Igor Isayev, Olga Popovych, Iryna Polets, Daryna Popil, Paweł Łoza, Grzegorz Spodarek, Yulia Lashchuk, Taras Andrukhovych, Ivan Kozlovskiy; tłumaczenia – Sławomir Sawczuk, Yuriy Taran, Olga Popovych; współpracownicy – Volodymyr Lychota, Daryna Popil; korektor – Igor Isayev, redaktor techniczny – Olga Michaluk, opracowanie graficzne – Czarli Bajka, wydanie internetowe – Oksana Kuzmenko.

Adres redakcji:

ul. Kościeliska 7
03-614 Warszawa
tel: +48 727 805 764
e-mail: redakcja@naszwybir.pl
Internet: www.naszwybir.pl

Portal:

e-mail: portal.nashvybir@gmail.com

Wydawca:

Fundacja „Nasz Wybór”
Adres: ul. Zamenhofa 1
00-153 Warszawa

Druk: Drukarnia „Argraf”

Nakład 3000 egz.

Konto bankowe:

Fundacja „Nasz Wybór”
Nordea Bank Polska S.A. Oddział/POB
CBD O/Główny 1 P.B. w Warszawie
PL 39 1440 1387 0000 0000 1295 6509
Swift: NDEAPLP2

ВИСИЛАЙ ГРОШІ В УКРАЇНУ

ТЕПЕР
ВІД **19.90** ЗЛОТИХ
ЗА ПЕРЕКАЗ*

Підтримай своїх
рідних, коли
це найбільш
потрібно!

Сума переказу (PLN)	Плата за переказ (PLN)
0.01 – 400.00	19.90
400.01 – 800.00	35.00
800.01 – 1200.00	54.00
1200.01 – 1600.00	72.00
1600.01 – 2000.00	89.00
2000.01 – 3000.00	108.00
3000.01 – 4000.00	120.00
понад 4000.01	4%

Висилай гроші до широкої мережі пунктів обслуговування Western Union по всій Україні. За допомогою Western Union гроші дійдуть до отримувача за лічені хвилини і туди, де вони потрібні.

ЗНАЙТИ НАЙБЛИЖЧЕ ВІДДІЛЕННЯ

**WESTERN
UNION** **WU**

moving money for better

* «Western Union» стягує комісію за обмін валюти.

Згідно умов надання послуги, виплата може бути відкладена, а також необхідно враховувати певні вимоги щодо суми переказу, країни призначення, валюти, законодавства, вимог щодо ідентифікації, годин роботи пункту обслуговування, різниці часових поясів, чи інші застосовані обмеження. На додаток до тарифів на відправлення грошових переказів Western Union утримує різницю між курсами обміну валют. Детально дивись у формі на Відправлення переказу. Акційні тарифи дійсні з 1 серпня 2014.